

CRONICĂ DRAMATICĂ

PIESA ROMÂNEASCĂ ÎN PREMIERĂ

TEATRUL NAȚIONAL
DIN BUCUREȘTI

CAZUL ENĂCHESCU

de Eugenia Busuioceanu

Data premierei : 28 mai 1976.
Regia : MAGDA BORDEIANU.
Scenografia : ELENA ZLOTESCU.
Scenograf secund : NICOLAE ZENOF.
Ilustrația muzicală : VASILE MENTZEL.

Distribuția : EMANOIL PETRUȚ (Vasile Dogaru), EUGENIA MACI (Andra Enăchescu), LIVIU CRĂCIUN (Dan Oancea), ION COLOMIET (Alee Dima), MARIA VOLUNTARU (Maria), MARIN NEGREA (Mihai Popa), EMIL LIPTAC (Ștefan Dima), VALERIA GAGEALOV (Magda Dima), CONSTANTIN DINULESCU (Paul Enăchescu), GABRIEL DANCULESCU (Bătrînul necunoscut), COSMA BRĂȘOVEANU, GEORGE CALBOREANU Jr. (Diamandî), GHEORGHE CRISTESCU (Ion Văideanu), CONSTANTIN STĂNESCU (Virgil Papadopol), MIHAI NICULESCU (Dinu Stamate), ION HENTER (Emil Andreescu), ANDREI IONESCU (Dumitru Segărcanu), OLGA DELIA MATEESCU (Sanda Turcanu).

Constantin Dimilescu (Paul Enăchescu), Valeria Gagealov (Magda Dima) și Emanoil Petruț (Vasile Dogaru)

Cu piesa *Cazul Enăchescu*, Teatrul Național ne prezintă un text din dramaturgia originală de actualitate; încredințînd montarea unui tînăr regizor, teatrul răspunde unei mai vechi promisiuni — aceea de a-și deschide porțile generațiilor noi de directori de scenă.

Eugenia Maci (Andra Enăchescu) și
Emanoil Petruț (Vasile Dogaru)

Piesa Eugeniei Busuioceanu — a cărei premieră pe țară a avut loc pe scena Teatrului din Galați, în octombrie 1974 (*Teatrul nr. 10/74*), fiind ulterior montată și de către Teatrul de Stat din Beșița — este o pledoarie pentru încrederea ce trebuie să domnească în relațiile dintre oameni, dintre membrii unui colectiv de muncă. Autoarea adoptă o structură dramatică potrivită intenției de a conferi tensiune și atractivitate materialului de viață și problematicii grave puse în dezbatere.

În principiu, structura este într-un total acceptabilă, dar piesa nu reușește totdeauna să topească într-o materie unică multiplele direcții pe care le deschide; mai interesante, și mai bine realizate, sînt momentele de analiză, de dezbatere în planul ideilor.

În viziunea regizorală a Magdei Bordeianu, textul apare ca o discuție deschisă, implicînd astfel și publicul, plasat în jurul spațiului de joc. Intrările și ieșirile actorilor se fac printre spectatori, nu există rampă,

nu există cortină, nici culise, interpreții se așază pe scaunele din sală, decorul prelungindu-se, confundîndu-se cu sala. Este subliniată în acest mod ideea de necesară participare a tuturor la soluționarea problemelor ridicate de piesă, probleme ce pot apărea oricînd, ce pot fi ale oricăruia dintre noi. Este o soluție scenică motivată, perfect posibilă; remarcăm însă faptul că actorii nu se simt oricînd la îndemînă în formula de „théâtre en rond”. Urmăriți de gîndul că trebuie să fie văzuți din orice parte, interpreții sînt ușor stînjeșiți, se rotește în loc, rămîn immobili în mijlocul scenei sau își rostesc replicile „făcînd manevra”. Din același motiv, decorul (rece, impersonal) rămîne aproape nefolosit.

În rolul-pivot al lui Vasile Dogaru, Emanoil Petruț construiește un personaj echilibrat, de o căldură și o forță autentice, care știe firesc, cu simplitate, să aibă dreptate, „să fie pozitiv”. Un excelent portret scenic realizează și Maria Voluntaru, surprinzător de degajată într-un spațiu de joc care pe ceilalți actori îi stînjește, țesînd cu farmec și umor chipul unei bătrîne menajere, „înger bun” al casei. Cuplul tinerilor îndrăgostiți, interpretat cu sensibilitate de Eugenia Maci, alături de invitatul (!?) Ion Colomiet, apare totuși lipsit de contur. Obiect și subiect al disputei, Constantin Dinulescu (Prof. Enăchescu) realizează un personaj ferm, bine construit, în tonuri calme. Cu profesionalismul știut, cu deplina respectare a datelor oferite de text, se achită Valeria Gagealov și Emil Liptac de rolurile interpretate; unilaterale, portretele realizate de Ion Henter și Liviu Crăciun; strident, șarjat, cel al lui Constantin Stănescu. Cosma Brașoveanu oferă un „moment Cosma Brașoveanu”, cu haz și har, dar știut din alte spectacole sau apariții (la televiziune). Gheorghe Cristescu știe să evite șablonul, colorîndu-și prezența.

Trebuie menționate două roluri secundare: cel al Olgăi Delia Mateescu — pentru pondere, simțul exact al măsurii în construirea unui personaj puțin ridicol, puțin înduioșător, pe care actrița îl ferește cu atenție de îngroșări pitorești; și cel al lui Mihai Niculescu — pentru umorul fin, de substanță, pentru știința de a îmbogăți în spiritul textului cele câteva date, destul de sumare, furnizate de acesta.

Prezențe corecte și deci utile în spectacol — Marin Negrea, Gabriel Dănculescu, Andrei Ionescu.

Salutînd această premieră, cum spuneam mai sus, ca pe un răspuns al Naționalului dat importanței sale meniri de promotor al dramaturgiei originale actuale, de susținător al tinerii generații de regizori, purtăm nădejdea că el va fi continuat și îmbogățit atît cantitativ cît și ca valoare expresivă.

Cristina Constantiniu